

CABINET

Cofnodion cyfarfod Hybrid a gynhaliwyd ar 4 Rhagfyr, 2025.

Mae'r Agenda ar [gael yma](#).

Mae recordiad y cyfarfod ar [gael yma](#).

Yn bresennol: Y Cynghorydd L. Burnett (Cadeirydd); Y Cynghorwyr B.E. Brooks, R.M. Birch, G. John, S.D. Perkes, S. Sivagnanam, E. Williams a M.R. Wilson.

Hefyd yn bresennol: Y Cynghorydd Dr. I.J. Johnson.

C147 CYHOEDDIAD –

Dechreuodd yr Arweinydd drwy sôn am rai materion cadw tŷ a dywedodd fod y cyfarfod yn cael ei ffrydio'n fyw, ei recordio a'i uwchlwytho i wefan Cyngor Bro Morgannwg cyn gynted â phosibl ar ôl y cyfarfod.

C148 COFNODION –

PENDERFYNWYD – Cymeradwyo cofnodion y cyfarfod a gynhaliwyd ar 20 Tachwedd, 2025 fel cofnod cywir.

C149 DATGANIADAU O FUDDIANT –

Ni dderbyniwyd unrhyw ddatganiadau o fuddiant.

C150 CYLLIDEB 2026/27 A DIWEDDARIAD CYNLLUN ARIANNOL TYMOR CANOLIG 2026/27 I 2030/31 (AG/BA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU ADNODDAU) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad i roi'r wybodaeth ddiweddaraf am y cynnydd yn dilyn cyhoeddiadau Cyllideb Llywodraeth y DU a Chymru ym mis Tachwedd 2025.

O ran cynllunio ariannol, roedd yn bwysig drwy gydol y flwyddyn fonitro'r sefyllfa ddiweddaraf o ganlyniad i wahanol gyhoeddiadau a threfniadau cyllideb a oedd wedi cael effaith ar gynllunio ariannol Cyngor Bro Morgannwg ac roedd yn bwysig sicrhau bod pob Aelod yn cael gwybod am y sefyllfa ddiweddaraf.

Nodwyd wyth egwyddor sylfaenol y Strategaeth Ariannol ym mharagraff 1.2 o'r adroddiad, gyda pharagraff 1.5 o'r adroddiad yn disgrifio'r gwariant net a chanran y gwariant cyllideb sylfaenol fesul gwasanaeth, gyda'r prif wariant wedi'i ddyrannu i Ysgolion a Gofal Cymdeithasol.

Disgrifiwyd meincnodi wedi'i ddiweddarau ynghylch gwasanaethau yn erbyn cyd-destun Cymru gyfan ym mharagraff 1.9 o'r adroddiad, gyda gwariant isel neu isel iawn ar draws y rhan fwyaf o gategorïau, cyfartaledd ar gyfer Priffyrdd a Thrafnidiaeth ac uchel ar gyfer Addysg.

Parhaodd yr Awdurdod i lobïo Llywodraeth Cymru i ddyrannu cyllid yn llawn ac roedd cydweithwyr mewn Awdurdodau Lleol eraill hefyd yn lobïo i ddyrannu mwy o gyllid i Lywodraeth Leol. Er nad yw wedi'i benderfynu eto, roedd yn parhau i fod yn obeithiol y byddai adnoddau pellach ar gyfer Llywodraeth Leol ar gael pan fyddai Llywodraeth Cymru yn cymeradwyo ei chyllideb ddiwedd mis Ionawr 2026.

Roedd paragraff 2.31 o'r adroddiad yn manylu ar lefelau'r Dreth Gyngor ar gyfer Awdurdodau Cymru, gan osod Bro Morganwg fel un o'r cyfraddau Treth Gyngor isaf ar gyfer eiddo Band D ledled Cymru, gyda dim ond pum Awdurdod arall yn is na Bro Morganwg, a oedd â goblygiadau ar y gwariant sydd ar gael ar gyfer gwasanaethau.

Nid oedd y Cyngor yn gallu rhedeg cyllideb ddiffygiol ac yn gyfreithiol roedd yn rhaid iddo osod cyllideb gytbwys bob blwyddyn. Parhaodd swyddogion i archwilio data sydd ar gael i asesu costau ac arbedion. Byddai ymgynghori'n digwydd gyda'r Pwyllgor Craffu, rhanddeiliaid a thrigolion ym mis Ionawr a mis Chwefror, ac anogodd yr Arweinydd gyfranogiad yn y trafodaethau hynny, cyn ystyriaeth derfynol gan y Cyngor Llawn ym mis Mawrth 2026 a fyddai'n gobeithio arwydd o fuddsoddiad mewn cymunedau.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Wilson at ei feysydd Portffolio a ddisgrifiwyd ym mharagraffau 1.5 ac 1.9 o'r adroddiad, gan ddangos bod gwariant yn isel ar draws y maes hwnnw o'i gymharu â chyd-destun Cymru gyfan. Roedd gan lawer o'r meysydd Portffolio ganran fach o'r gyllideb sylfaenol o'i gymharu â chyfanswm cyllideb y Cyngor ac roedd yn rhaid i'r cyhoedd werthfawrogi bod y rhan fwyaf o'r cyllid wedi'i ddyrannu i Ysgolion a Gofal Cymdeithasol. Dangosodd data diweddar ar boblogaeth ym Mro Morganwg gynnydd yn y boblogaeth sy'n heneiddio a oedd yn rhoi pwysau ar gyllideb Gofal Cymdeithasol, ac felly roedd yn bwysig bod mor effeithlon â phosibl mewn meysydd eraill a oedd yn anodd i Awdurdod â gwariant isel yng nghyd-destun Cymru gyfan.

Mater i'r Weithrediaeth benderfynu arno oedd hwn.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau ynddo

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi'r sefyllfa ariannol heriol sy'n wynebu'r Cyngor gyda bwlch cyllido o £10.092m yn 2026/27 a £29.902m ar draws y tymor canolig.

(2) Y dylid nodi'r gwaith parhaus i gyflwyno cynigion arbedion a thrawsnewid yn erbyn y Fframwaith Ail-lunio yn y Gyllideb ar gyfer Ymgynghori ym mis Ionawr 2026.

(3) Y byddai'r Cabinet yn parhau i lobïo am setliadau aml-flwyddyn, lefel deg o gyllid i Fro Morganwg ar gyfer Ysgolion a Gofal Cymdeithasol ac am hysbysiad amserol o grantiau i ysgolion.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Roedd pwysau ariannol sylweddol yn parhau i effeithio ar Gyllideb 2026/27 a Chynllun Ariannol Tymor Canolig 2026/27 i 2030/31 ac roedd yn hanfodol hysbysu'r Cabinet yn rheolaidd am faint yr her.

(2) Gwaith i barhau ar sefydlu cyllideb gytbwys a sefyllfa ariannol gynaliadwy yn y tymor canolig.

(3) Er cydnabod y rhwystrau i newid, roedd yn bwysig lobïo am setliad teg i Fro Morganwg ac am gyhoeddiadau grant amserol i alluogi cynllunio ariannol cadarn a chynaliadwy.

C151 STRATEGAETH BUDDSODDI CYFALAF DDRAFFT 2026/27 A CHYNNIGION RHAGLEN GYFALAF CYCHWYNNOL 2026/27 I 2030/31 (AG/BA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU ADNODDAU) –

Cyflwynodd yr Arweinydd yr adroddiad i gael cymeradwyaeth ar gyfer Cynigion y Rhaglen Gyfalaf Gychwynnol ar gyfer 2026/27 i 2030/31 fel y gellir eu cyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau i ymgynghori arnynt ac i nodi'r Strategaeth Buddsoddi Cyfalaf Ddrafft i Aelodau'r Cabinet ei hystyried.

Roedd rhagolwg ychydig yn well yn y Setliad Dros Dro a wnaed ym mis Tachwedd 2025 ac unwaith y byddai wedi'i gadarnhau, byddai unrhyw wahaniaethau i'r modelu presennol yn cael eu hadlewyrchu mewn adroddiadau cyllideb yn y dyfodol.

O ystyried yr adnoddau ariannol cyfalaf prin sydd ar gael, roedd y Cyngor yn defnyddio dull tebyg i geisiadau cyfalaf ag y llynedd, gan flaenoriaethu iechyd a diogelwch, ceisiadau deddfwriaethol a cheisiadau ataliol.

Roedd rhagamcanion Cronfa Amnewid Cerbydau'r Cyngor wedi'u diweddarau i sicrhau bod y Cyngor yn parhau i gael fflyd gwasanaethadwy ac effeithlon.

Bydd Rhaglen Gyfalaf ddrafft 2026/27 i 2030/31, gan gynnwys cynigion llwyddiannus arfaethedig, yn cael ei chyflwyno i'r Cabinet ym mis Ionawr 2026 a byddai'n cael ei chyflwyno i'r Pwyllgor Craffu Adnoddau i ymgynghori yn ei chylch. Ar ôl ystyried canlyniadau'r ymgynghoriad cyhoeddus ac argymhellion gan y Pwyllgorau Craffu a'r Setliad Terfynol gan Lywodraeth Cymru, byddai'r Cabinet yn gwneud ei gynigion terfynol yn ystod mis Chwefror, a fyddai wedyn yn cael eu cyflwyno i'r Cyngor Llawn i'w cymeradwyo'n derfynol ym mis Mawrth 2026.

Cyfeiriodd y Cynghorydd Wilson at y cyfansymiau net a gros ar gyfer yr adran Gwasanaethau Cymdogaeth a Thrafnidiaeth yn Atodiad 2 i'r adroddiad a oedd ychydig dros £15m a £16m yn y drefn honno. Byddai'r Rhaglen Amnewid Cerbydau yn golygu bod mwy o gerbydau'r Cyngor yn drydanol neu'n hybrid a byddai'n lleihau

costau'n sylweddol. Byddai'r Cyngor hefyd yn parhau i weithio gyda phartneriaid fel Cyfoeth Naturiol Cymru. Byddai adroddiad ynghylch Gwaith Sefydlogi Llethr - Tirlithriad Marina Penarth yn cael ei ystyried gan y Cabinet yn ei gyfarfod ar 18 Rhagfyr, 2025. Nododd y Cyngorydd Wilson hefyd yr ymrwymiad parhaus o fewn y Strategaeth Coed am £100k y flwyddyn ar gyfer prosiectau plannu coed newydd mewn lleoliadau trefol a gwledig.

Mater i'r Weithrediaeth benderfynu arno oedd hwn.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid y Strategaeth Gyfalaf Ddrafft 2026/27 fel y'i nodir yn Atodiad 1 i'r adroddiad yn cael ei chymeradwyo.
- (2) Y dylid y Rhaglen Gyfalaf Gychwynnol ar gyfer 2026/27 i 2030/31 yn cael ei nodi.
- (3) Y dylid yr adroddiad yn cael ei gyfeirio at y Pwyllgor Craffu Adnoddau i'w ystyried.
- (4) Y dylid y cais i gynyddu'r gyllideb ac ailbroffilio cyllideb Cynllun y Rhaglen Amnewid Cerbydau fel y'i nodir ym mharagraff 2.26 o'r adroddiad yn cael ei gymeradwyo.

Rhesymau dros y penderfyniadau

- (1) Cymeradwyo'r Strategaeth Gyfalaf Ddrafft ar gyfer 2026/27.
- (2) Ymgynghori â'r Aelodau ar y Rhaglen Gyfalaf ar gyfer 2026/27 i 2030/31.
- (3) Cynghori'r Pwyllgor Craffu Adnoddau ar y Rhaglen Gyfalaf pum mlynedd arfaethedig.
- (4) Adlewyrchu'r gyllideb sydd ar gael ar gyfer y Rhaglen Amnewid Cerbydau.

C152 TREFNIADAU DERBYN I YSGOLION 2027-2028 (ACG) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU DECHRAU’N DDA) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i geisio cymeradwyaeth y Cabinet i ymgynghori ar drefniadau derbyn i ysgolion yr Awdurdod Lleol fel sy'n ofynnol gan God Derbyn i Ysgolion Llywodraeth Cymru a gyhoeddwyd ym mis Gorffennaf 2013.

Mater i'r Weithrediaeth benderfynu arno oedd hwn.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau ynddo

PENDERFYNWYD – BOD yr ymgynghoriad sy'n ofynnol i gytuno ar drefniadau derbyn yr Awdurdod Lleol (Atodiad A) ar gyfer pob ysgol gymunedol ym Mro Morganwg yn cael ei gymeradwyo.

Rheswm dros y penderfyniad

Nododd paragraff 2.3 (tudalen 6) o God Derbyniadau Ysgolion (Cymru) Gorffennaf 2013 fod yn rhaid ymgynghori ar Drefniadau Derbyn ar gyfer pob ysgol a gynhelir rhwng 1af Medi ac 1af Mawrth a'u gosod erbyn 15fed Ebrill yn y blynyddoedd ysgol sy'n dechrau ddwy flynedd cyn y flwyddyn ysgol y bydd y trefniadau'n berthnasol ynddi".

C153 BRO MORGANWG AC ADNODDAU NATURIOL CYMRU – CYTUNDEB PARTNERIAETH PROSIECT ANSAWDD DŴR YMDROCHI (WCA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU LLE) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i geisio cymeradwyaeth i lofnodi'r Cytundeb Partneriaeth rhwng Cyngor Bro Morganwg a Chyfoeth Naturiol Cymru.

Rhoddodd yr adroddiad drosolwg o safonau ansawdd dŵr cyfredol ym Mro Morganwg, cyfrifoldebau statudol asiantaethau allweddol a chynnydd ar brosiect partneriaeth gyda Chyfoeth Naturiol Cymru (CNC) i ddatblygu system rhagfynegi ansawdd dŵr go iawn a gwybodaeth gyhoeddus ar gyfer Bae Jackson a Bae Whitmore.

Roedd Rheoliadau Dŵr Ymdrochi 2013 yn sail i'r fframwaith cenedlaethol ar gyfer rheoli ansawdd dŵr ac yn gofyn am samplu llym, tryloywder cyhoeddus a chydweithrediad amlasiantaethol. Roedd Llywodraeth Cymru yn gyfrifol am sicrhau bod y cyhoedd yn cael gwybod am ansawdd dŵr ac unrhyw risg bosibl i iechyd.

Roedd y prosiect bellach i fod i symud ymlaen i'r ail gam a'r cam olaf gyda'r amcan allweddol o ddatblygu'r modelau asesu ystadegol yn system rhagfynegi ansawdd dŵr cwbl awtomataidd, gyda byrddau arddangos dwyieithog i'w gosod ar y traethau. Rhagwelwyd y byddai'r gwaith yn cael ei gwblhau yn ystod tymor dŵr ymdrochi 2026, gan roi ffeithiau i ymdrochwyr a fyddai'n darparu gwybodaeth ac yn eu galluogi i wneud dewisiadau.

Roedd y prosiect yn rhan o daith yn hytrach na chyrchfan a'r gobaith oedd y byddai gan bob traeth ymdrochi ym Mro Morganwg wybodaeth amser real am wastraff ymdrochi ar gael er mwyn i'r cyhoedd wneud penderfyniadau gwybodus a gweithio i wella ansawdd dŵr ynghyd â phartneriaid allanol.

Dywedodd yr Arweinydd ei bod yn bwysig i'r cyhoedd gael mynediad at wybodaeth gywir ac amserol.

Mater i'r Weithrediaeth benderfynu arno oedd hwn.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau ynddo

PENDERFYNWYD –

- (1) Y dylid nodi'r gwaith parhaus rhwng y Cyngor a Chyfoeth Naturiol Cymru a'r dosbarthiadau dŵr ymdrochi cyfredol ar gyfer 2025, yn yr 8 traeth dŵr ymdrochi dynodedig.
- (2) Y dylid cymeradwyo'r Cytundeb Partneriaeth arfaethedig rhwng y Cyngor a Chyfoeth Naturiol Cymru, a fyddai'n gwella mynediad y cyhoedd at wybodaeth ansawdd dŵr ymdrochi amser real yn nhraethau Bae Jacksons a Bae Whitmore.
- (3) Y dylid rhoi awdurdod dirprwyedig i Bennaeth y Gwasanaethau Cymdogaeth mewn ymgynghoriad â Phennaeth Cyllid / Swyddog Adran 151 ac Aelod y Cabinet dros Wasanaethau Cymdogaeth ac Adeiladu i lofnodi'r Cytundeb Partneriaeth rhwng Cyngor Bro Morgawwg a Chyfoeth Naturiol Cymru.

Rhesymau dros benderfyniadau

- (1) Rhoi'r wybodaeth ddiweddaraf i'r Cabinet am y gwaith partneriaeth parhaus rhwng y Cyngor a Chyfoeth Naturiol Cymru a chanlyniad samplu dŵr ymdrochi'r flwyddyn.
- (2) Fel y gallai'r Cyngor fwrw ymlaen â'r prosiect a fyddai'n darparu cyngor amserol ar ansawdd dŵr i'r cyhoedd.
- (3) Fel y gellid lofnodi'r cytundeb partneriaeth a sicrhau cyllid trwy Lywodraeth Cymru i symud ymlaen â cham olaf gwaith y prosiect.

C154 ADOLYGIAD O FFIOWEDD PARCIO CEIR YN Y GAFAF YM MEYSYDD PARCIO LLWYBR CLOGWYN PENARTH, COLD KNAP A BRON-Y-MÔR (Y BARRI) (WCA) (CRAFFU – PWYLLGOR CRAFFU LLE) –

Cyflwynodd yr Aelod Cabinet yr adroddiad i ystyried newidiadau uniongyrchol a'r ataliad tymhorol dros dro ar y taliadau cyfredol ym meysydd parcio Llwybr Clogwyn Penarth, Cold Knap, y Barri a Bron-y-Môr, y Barri a gyflwynwyd ddechrau mis Medi 2025.

Dywedodd y Cynghorydd Wilson fod y cyhoedd yn ymwybodol o'r adroddiad sy'n cael ei ystyried heddiw yn dilyn trafodaeth yn y Cyngor Llawn ar 1 Rhagfyr, datganiadau i'r wasg a'r cyfryngau cymdeithasol ynghylch ystyried newidiadau uniongyrchol a'r ataliad tymhorol dros dro ar y taliadau cyfredol ym meysydd parcio Llwybr Clogwyn Penarth, Cold Knap, y Barri a Bron-y-Môr, y Barri a gyflwynwyd ddechrau mis Medi 2025.

Cydnabu'r Cyngor fod gweithredu taliadau parcio ar ddiwedd tymor yr haf ynghyd â thywydd gwael, nifer llai o ymwelwyr, defnydd isel o feysydd parcio a mwy o barcio ar y stryd wedi achosi pryder ymhlith trigolion a busnesau.

Er bod taliadau parcio ceir yn parhau i fod yn rhan o strategaeth hirdymor y Cyngor i ariannu cynnal a chadw mewn llawer o gyrchfannau arfordirol, cydnabuwyd bod

heriau'n cael eu hwynebu yn ystod y tymor tawel ac, o'r herwydd, roedd y Cyngor yn mabwysiadu dull hyblyg. Felly, cynigiodd y Cyngor atal taliadau dros dro yn Llwybr Clogwyn Penarth, Cold Knap a Bron-y-Môr, y Barri tan fis Medi 2026, gan ganiatáu adolygiad pellach i gyflwyno cynigion parcio ceir ar y stryd yn y dyfodol a dulliau codi tâl tymhorol posibl.

Dywedodd yr Arweinydd y byddai cyfnod o fyfyrion yn ddefnyddiol, gan gynnwys materion fel nifer o bobl yn credu y byddent yn cael eu codi tâl am barcio ar y stryd nad oedd ar waith ar hyn o bryd a bod nifer o'r meysydd parcio yn cael eu defnyddio fel meysydd parcio gweithleoedd yn hytrach na chael eu defnyddio fel parcio ymwelwyr.

Dywedodd y Cyngorydd Wilson y byddai'n rhaid i'r cyfnod myfyrion hwnnw ystyried yr holl alwadau amrywiol am barcio ceir ym Mro Morganwg, gan gynnwys parcio ar y stryd ac oddi arni.

Mater i'r Weithrediaeth benderfynu arno oedd hwn.

Y Cabinet, ar ôl ystyried yr adroddiad a'r holl faterion a goblygiadau ynddo

PENDERFYNWYD –

(1) Y dylid nodi'r sefyllfa bresennol ynghylch y taliadau parcio ceir a gyflwynwyd yn ddiweddar yn Llwybr Clogwyn Penarth, Cold Knap a Bron-y-Môr, y Barri a bod y taliadau sydd ar waith ar hyn o bryd yn cael eu hatal dros dro gydag effaith ar unwaith hyd at Wanwyn 2026.

(2) Y dylid cyflwyno adroddiad pellach i'r Cabinet i ystyried ymhellach yr angen neu fel arall am ddull tymhorol o weithredu'r drefn codi tâl a gyflwynwyd ym meysydd parcio Llwybr Clogwyn Penarth, Cold Knap a Bron-y-Môr, y Barri.

(3) Y dylid cytuno ar ddefnyddio gweithdrefn penderfyniadau brys y Cyngor, fel y nodir yn adran 15.14 o Gyfansoddiad y Cyngor, er mwyn gweithredu argymhellion yr adroddiad hwn gydag effaith ar unwaith.

Rhesymau dros benderfyniadau

(1) Ymateb yn gymesur i'r dirywiad tymhorol yn nifer yr ymwelwyr a'r pryderon a godwyd gan fusnesau a thrigolion lleol ynghylch effaith taliadau yn ystod cyfnod yr hydref/gaeaf.

(2) Galluogi'r Cyngor i atal dros dro daliadau parcio sydd eisoes wedi'u hawdurdodi o fewn y Gorchymyn Rheoleiddio Traffig Parcio Oddi ar y Stryd presennol yn y lleoliadau hynny.

(3) Galluogi atal taliadau dros dro heb oedi fel bod effeithiau tymhorol ar fusnesau, trigolion a gweithgaredd ymwelwyr yn cael eu datrys yn brydlon.